

SUOJAUS- JA SIDONTATARVIKKEET

Versio: 21.10.2019

HANKINNAN KOHDE

Suojaus- ja peittelytekstiilit (paperiset/kuitukankaaiset), leikkaustakit, leikkausliinat ja -pakkaukset, tutkimusympäristön suojaustekstiilit (muoviset ja paperiset), tutkimuskäsineet ja haavasiteet

Keskeiset vaikutukset

- Energian tuotannon ja käytön aiheuttamat hiilidioksidi- ja muut päästöt tuotteen koko elinkaaren aikana
- Uusiutumattomien luonnonvarojen väheneminen raaka-aineiden käyttöönoton ja valmistuksessa tarvittavan öljyn/maakaasun käytön seurauksena
- Kemikaalien ja veden kulutus tuotannossa
- Ilman, maaperän ja veden pilaantuminen, alailmakehän otsonin muodostuminen ja haitta-aineiden kertyminen eliöihin
- Tuotannossa käytettävien aineiden haitalliset vaikutukset vesieliöihin ja veden laadun heikkeneminen
- Tuotanto- ja pakkausjätteen muodostuminen
- Erityisesti tiettyjen tuotteiden tuotantoketjuissa lapsityön hyväksikäyttö, pakkotyö ja muut ihmisoikeusongelmat.

TAVOITTEET

Päästöjen vähentäminen ja energiatehokkuus
Kemikaalien ja haitallisten aineiden vähentäminen
PVC:n vähentäminen
Jätteiden vähentäminen ja kierrätys
Muiden ympäristövaikutusten vähentäminen
Sosiaalisen vastuun huomioiminen

OHJAAVAT DOKUMENTIT

Alla esitetyt ehdotukset hankinnan vaatimuksiksi ja vertailuperusteiksi perustuvat näihin dokumentteihin.

- EU (2016): [Ympäristöä säästäviä hankintoja – Käsikirja ympäristönäkökohtien huomioon ottamisesta julkisissa hankinnoissa](#)
- Joutsenmerkki (2017): [Opas ympäristömerkkien käyttämiseen julkisissa hankinnoissa](#)
- Työ- ja elinkeinoministeriö (2015): [Energiatehokkuus julkisissa hankinnoissa](#)
- Upphandlingsmyndigheten hållbarhetskrav: [Sjukvård och omsorg](#)

VASTUULLISUUSNÄKÖKOHTIEN SISÄLLYTTÄMINEN HANKINTAAN

Ohjaavista dokumenteista on poimittu tähän hyviä esimerkkejä. Vastuullisuusnäkökohdat voi siis sisällyttää hankintaan valitsemalla alla esitetyistä vaihtoehdoista. On hyvä huomioida, että markkinatilanteet, hankinnan kohteet ja olosuhteet vaihtelevat alueittain. Hankintayksikön tulee tarkistaa ja asettaa aina itse kriteerien tason omien tavoitteiden ja markkinakartoituksen perusteella. Hankinnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi voi määritellä muitakin vaatimuksia, vertailuperusteita tai sopimusehtoja.

TURVALLISUUS

VAATIMUS	TODENTAMINEN
PERUSTASO	
Jäljitettävyy: Tuote on jäljitettävissä.	Tarjoajan selvitys, josta käy ilmi tuotteen valmistusmaa ja valmistusmateriaalit.
Haitalliset aineet: Tarjoajan on toimitettava selvitys laitteen sisältämistä aineista, jotka on luokiteltu REACH-asetuksen erityistä huolta aiheuttavien aineiden kandidaattilistalle. Selvityksen tulee kattaa aineet, joiden pitoisuus tuotteessa ylittää 0,1 painoprosenttia/aine kussakin yksittäisessä laitteen komponentissa. Jos sopimusaikana kandidaattilistaan lisätään aineita, joita laite sisältää, tulee toimittajan viestiä tästä tilaajalle kuuden kuukauden kuluessa kandidaattilistan päivityksen julkaisusta.	Tarjoajan selvitys laitteen sisältämistä kandidaattilistan aineista. Yksittäisille komponenteille voidaan toteuttaa pistokokeita. Kriteerin todentamiseksi on tärkeää tarkastella myös, miten tarjoaja täyttää vaatimukset haitallisiin aineisiin liittyvän tiedon hallinnasta.
Haitallisiin aineisiin liittyvän tiedon hallinta: Tarjoajalla tulee olla käytännöt tiedon hallintaan ja seurantaan tarjottavien tuotteiden sisältämistä ympäristölle ja terveydelle haitallisten aineista. Käytäntöjen tulee varmistaa tiedon saatavuus yli 0,1 painoprosentin pitoisuuksissa esiintyvistä aineista. Seuraavat aineet sisältyvät tarkasteluun: - REACH-asetuksen kandidaattilista erityistä huolta aiheuttavista aineista (artikla 59, EY 1907/2006, asetus kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista) - Reach-asetuksen (EY 1907/2006) liite XVII (tiettyjen vaarallisten aineiden, seosten ja esineiden valmistuksen, markkinoille saattamisen ja käytön rajoitukset)	Tarjoajan selvitys käytännöistä.
Tuotteen lisäaineet: Tuote sisältää ainoastaan < 1 % lisäaineita/kemikaaleja, jotka ovat luokiteltu allergeenisiksi tai herkistäviksi (riskilausekkeet R42 ja/tai R43) direktiivin 67/548/ETY (ja sen muutosten) mukaisten kriteerien perusteella.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei). Pyydetessä toimittajan tulee toimittaa tuoteseloste tai muu asiakirja, josta käy ilmi, että vaatimus täyttyy.
Alkyyliifenolietoksyylit: Lopputuotteet eivät sisällä alkyyliifenolietoksyyliaatteja yli 100 mg/kg tuotetta.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei).

Commented [TM1]: Uusi

Commented [TM2]: Uusi

Commented [TM3]: Uusi

LUONNOS KOMMENTEILLE/21.10.2019

	Pyydettyäessä toimittajan tulee toimittaa tuoteseloste tai muu asiakirja, josta käy ilmi, että vaatimus täyttyy.
Ftalaatit: Tuotteet eivät sisällä REACH-asetuksen kandidaattilistalle sisältyviä ftalaatteja (1,2-bentseenidikarboksyylihapon estereitä) yli 0,1 painoprosenttia/aine yksittäisessä tuotteen komponentissa. Liitteessä 1 on esitetty lista kandidaattilistan ftalaateista toukokuussa 2019.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei). Pyydettyäessä toimittajan tulee toimittaa tuoteseloste tai muu asiakirja, josta käy ilmi, että vaatimus täyttyy.
EDELLÄKÄVIJÄTASO	
Alkyyliifenolietoksyylaattit: Lopputuotteet eivät sisällä alkyyliifenolietoksyylaatteja.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei). Pyydettyäessä toimittajan tulee toimittaa tuoteseloste tai muu asiakirja, josta käy ilmi, että vaatimus täyttyy.

Commented [TM4]: Uusi

YMPÄRISTÖVASTUU

VAATIMUS	TODENTAMINEN
PERUSTASO	
Formaldehydi tekstiilituotteessa: Tuote sisältää enintään 30 ppm vapaata tai osittain hydrolysoituvaa formaldehydiä.	Tarjoajan selvitys tuotteen valmistusmateriaaleista.
Antibiootit: Tuote ei sisällä lisäaineena antibiootteja. Lisäaine tarkoittaa tässä tuotteeseen tarkoituksellisesti lisättyä ainetta.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei). Pyydettyäessä toimittajan tulee toimittaa tuoteseloste tai muu asiakirja, josta käy ilmi, että vaatimus täyttyy.
Muut antimikrobiset lisäaineet: Tuotteeseen ei ole lisätty triklosaania, CAS No. 3380-34-5.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei). Pyydettyäessä toimittajan tulee toimittaa tuoteseloste tai muu asiakirja, josta käy ilmi, että vaatimus täyttyy.
Hopea: Tuotteeseen ei ole lisätty hopeaa metallina tai yhdisteenä. (Ei koske erittäin vakaviin palovammoihin tarkoitettuja haavasiteitä.)	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei). Pyydettyäessä toimittajan tulee toimittaa tuoteseloste tai muu asiakirja, josta käy ilmi, että vaatimus täyttyy.

LUONNOS KOMMENTEILLE/21.10.2019

Lanoliini: Tuotteeseen ei ole lisätty lanoliinia, CAS No. 8006-54-0.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täytymisestä (kyllä/ei). Pyydetäessä toimittajan tulee toimittaa tuoteseloste tai muu asiakirja, josta käy ilmi, että vaatimus täyttyy.
Harts: Tuotteen kiinnitys-/liima-aineisiin ei ole lisätty hartsia, CAS No. 8050-09-7, 8052-10-6 tai 73138-82-6.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täytymisestä (kyllä/ei). Pyydetäessä toimittajan tulee toimittaa tuoteseloste tai muu asiakirja, josta käy ilmi, että vaatimus täyttyy.
Pakkausten kiinnitysmateriaalit: Tuotteen kiinnitysmateriaalit (esim. teipit, liimat) sisältävät ainoastaan < 1 % luonnonkumilateksia.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täytymisestä (kyllä/ei). Pyydetäessä toimittajan tulee toimittaa tuoteseloste tai muu asiakirja, josta käy ilmi, että vaatimus täyttyy.
Pakkaukset: Tuotteen kuljetuspakkaukset on valmistettu kierrätys ja/tai uusiutuvista materiaaleista tai ne ovat useaan kertaan käytettäviä tai kierrätettäviä. Muovimerkinnät: Muovituotteessa ja -pakkauksissa on muovinkierrätysmerkintä (01–07). Kierrätysmerkin 07 (muut muovit ja muoviyhdistelmät) yhteydessä on lisäksi mainittu, sisältääkö pakkaus PVC-muovia tai muita halogenoituja muoveja.	Tarjoajan selvitys tuotteen kuljetuspakkausmateriaaleista. Tarjoajan selvitys muovimerkinnän käytöstä tuotteessa ja pakkauksissa.
PVC-muovit tuotteessa: Tuotteessa ei ole käytetty PVC-muovia.	Tuoteseloste tai muu asiakirja, josta käy ilmi tuotteissa käytettyjen muovien laatu.
PVC-muovit ja ftalaatit pakkauksissa: Pakkauksissa ja etiketeissä ei ole käytetty PVC-muoveja tai muita halogenoituja muoveja eikä PVC:n pehmittimiä (ftalaatit).	Tuoteseloste tai muu asiakirja, josta käy ilmi pakkauksissa ja etiketeissä käytettyjen muovien laatu.
EDELLÄKÄVUJÄTASO	
Kierrätysraaka-aineet: Tarjoajan on ilmoitettava painoprosentteina, kuinka suuri osa tuotteesta on valmistettu uusiutuvista tai kierrätetyistä raaka-aineista. <i>Esimerkkiarviointi: Kierrätysraaka-aineen osuuden perusteella laskien suurimman painoprosenttiosuuden tarjous saa maksimivertailupisteet. Tarjousten vertailupisteiden muodostuminen määritellään tarjouspyyntökohtaisesti. Voit myös määrittää</i>	Todistus tai muu selvitys, josta käy ilmi tuotteessa käytettyjen raaka-aineiden alkuperä.

Commented [TM5]: Mihin tuotteisiin tätä voisi soveltaa, ja onko esimerkkejä mahdollisista painoprosenttiosuuksista?

Esimerkki Ruotsissa toteutetusta kilpailutuksesta, jossa vaadittu 70 % uusiutuvan raaka-aineen osuutta: <https://savinglivesustainably.org/knowledge-practice/contribution/innovation-procurement-climate-smart-aprons/Sp777B.html>

LUONNOS KOMMENTEILLE/21.10.2019

tarjouspyyntöön kierrätyskuidun vähimmäismäärän painoprosentteina.

SOSIAALINEN VASTUU

VAATIMUS	TODENTAMINEN
PERUSTASO	
Toimitusketjun hallinta ja sosiaalinen vastuullisuus:	
<i>Huom: Oppaassa on liitteenä malli HUS:n käyttämästä Code of Conduct-versiosta (10/2019). Tuoteryhmä/tuote/sopimuskohtaisesti tulee tarkastella, mitä tämä sopimusehto koskee.</i>	
<i>Malleja sopimusehtojen käytöstä elektroniikka- ja huonekaluhankinnoista: Finnwatch (2018): Sanoista tekoihin - Sosiaalisen vastuun pilottiprojekti Hansel Oy:n ja KL-Kuntahankinnat Oy:n kanssa</i>	
<u>Esimerkki sopimusehdosta:</u>	
1. Vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteet (Code of Conduct):	
Toimittajan tulee aktiivisesti varmistaa, että tämän [sopimuksen/puitesopimuksen] piiriin kuuluvat tuotteet valmistetaan olosuhteissa, jotka ovat sopimuksen liitteenä [numero] olevien vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteiden (Code of Conduct) mukaisia.	
Toimittajan vastuulla on valvoa toimitusketjua ja toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteita noudatetaan sekä sen omassa toiminnassa että puitesopimustuotteiden ja -palveluiden toimitusketjussa.	
Allekirjoittamalla sopimuksen toimittaja sitoutuu sopimuksen liitteenä olevaan vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteisiin (Code of Conduct) ja varmistaa, että tässä asetetut vähimmäisvaatimukset täyttyvät heidän omassa toiminnassaan ja toimitusketjussaan.	
<i>Huom: Finnwatch suosittelee myös, että hankintayksikkö edellyttää sopimuskumppanilta vastuullisuuteen liittyviä toimenpiteitä ja politiikkoja alla olevan kohdan 2. mukaisesti.</i>	
2. Toimenpiteet ja politiikat	
Toimittajan tulee viimeistään sopimuskauden alkaessa, tai myöhempänä [hankintayksikön] kanssa nimenomaisesti sovittuna ajankohtana toteuttaa seuraavat toimet; selvyyden vuoksi todetaan, että alla tarkoitetut politiikat ja menettelyt voivat olla Toimittajan valitsemalla kielellä (esim. englanniksi) laadittuja:	
I. Toimittajan tulee laatia, hyväksyä ja julkistaa yksi tai useampi johdon hyväksymä politiikka, johon sisältyy sitoumus noudattaa edellä kohdassa 1. mainittuja vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteita;	
II. Toimittajan tulee viestiä edellä tarkoitettu politiikka omalle toimitusketjulleen, jonka kanssa Toimittajalla on sopimussuhde;	
III. Toimittajan tulee nimetä johtotason vastuuhenkilö kohdassa 1. tarkoitettujen vastuullisuuden vähimmäisvaatimusten noudattamisen valvontaan;	
IV. Toimittajalla tulee olla menettely säännöllisten riskiarviointien tekemiseen, sisältäen kohdassa 1. tarkoitettujen vastuullisuuden vähimmäisvaatimusten noudattamista koskevien olemassa olevien ja potentiaalisten riskien tunnistamisen ja priorisoinnin;	
V. Toimittajalla tulee olla menettely, jonka mukaisesti Toimittaja seuraa jatkuvasti toiminnan yhteensopivuutta kohdan 1. mukaisten vastuullisuuden vähimmäisvaatimusten kanssa;	
VI. Toimittajalla tulee olla menettely, jonka avulla ehkäistään epäkohtia ja poikkeamia kohdan 1. mukaisista vastuullisuuden vähimmäisvaatimuksista ja viipymättä vähennetään ja poistetaan niiden haitallisia vaikutuksia, esimerkiksi korjaamalla kyseinen epäkohta tai poikkeama.	

LUONNOS KOMMENTEILLE/21.10.2019

Edellä kuvatut toimenpiteet tulee dokumentoida ja niitä on noudatettava jatkuvasti. Menettelyitä on noudatettava Toimittajan omissa toiminnoissa sekä koko toimitusketjussa.

Toimittajan tulee avustaa [hankintayksikköä] puitesopimuksen seurannassa muun ohella toimittamalla [hankintayksikölle] raportteja ja selvityksiä siitä, miten Toimittaja on täyttänyt kohtien 1. ja 2. mukaiset velvoitteensa. Raportti tai selvitys on toimitettava kuuden (6) viikon kuluessa [hankintayksikön] pyynnöstä.

Huom: Lisäksi Finnwatch suosittelee, että hankintayksikkö varaa tuotantolaitosten auditointioikein itselleen. Jos tätä vaaditaan, niin tulee tähän varata sopimuskauden aikana resursseja, jotta pystytään oikeasti seuraamaan ja valvomaan vastuullisuusväitteiden todenperäisyyttä.

Auditointioikeus

3. Toimittajan tulee sallia ja luovuttaa [hankintayksikölle] ja/tai sen edustajalle kohtuullisessa määrin kaikki asiaankuuluvat tiedot sekä pääsy tiloihin Toimittajan toiminnan arvioimiseksi siinä laajuudessa kuin on tarpeen, jotta [hankintayksikkö] voi tarkastaa, että Toimittaja noudattaa kohtien 1. ja 2. mukaisia velvoitteitaan.

Auditointioikeudesta, auditointiin liittyvistä ilmoituksista ja määräajoista, menettelytavoista, salassapidosta sekä oikeudesta auditoida alihankkijan toimintaa on sovittu jäljempänä luvussa [XX] [Tarkastusoikeus]. Jos tuotteet valmistaa muu toimitusketjuun kuuluva yritys kuin Toimittajan alihankkija, Toimittaja myötävaikuttaa mahdollisuuksiensa mukaan siihen, että [hankintayksikkö] voi tarkastaa myös tällaisen muun toimitusketjuun kuuluvan yrityksen tuotantolaitoksen toimintaa.

4. Toimittajan tulee kolmen (3) viikon kuluessa [hankintayksikön] pyynnöstä pystyä ilmoittamaan [hankintayksikölle], miltä tehtaalta yksilöity vertailutuote laite toimitetaan.

Seuraamukset

Jos toimittaja rikkoo vastuullisuuden kohdan 1. vähimmäisvelvoitteitaan (Code of Conduct) tai laiminlyö kohdan 2. sovittujen toimenpiteiden toteuttamisen, on [hankintayksiköllä] oikeus seuraaviin toimenpiteisiin rikkomuksen johdosta:

- I. Korjaavat toimenpiteet: [hankintayksiköllä] on oikeus kirjallisesti pyytää toimittajaa [määrä] kuukauden sisällä tai muussa [hankintayksikön] määrittämässä määräajassa esittämään [hankintayksikön] hyväksyttäväksi suunnitelma ja aikataulu toimittajan korjaaville toimenpiteille kohtien 1. ja 2. mukaisten velvoitteiden noudattamiseksi. Ehdotettujen toimenpiteiden ja aikataulun tulee olla oikeassa suhteessa rikkomukseen ja suunnitelmasta on selkeästi käytävä ilmi, miten Toimittaja konkreettisesti tulee korjaamaan rikkomuksen esitetystä aikataulusta.
- II. Hyvitysmaksut: Jos Toimittaja ei sitoudu edellä tarkoitettuun hyväksyttyyn suunnitelmaan ja aikatauluun, ei toimita niitä, tai ei suorita suunnitelmassa sovittuja toimenpiteitä määräajassa, [hankintayksiköllä] on oikeus vaatia Toimittajaa maksamaan sille viivästysmaksua tuhat (1000) euroa per alkava seitsemän (7) päivän viivästysjakso, kuitenkin enintään 15.000 euroa.
- III. Asiakaskohtaisten sopimusten ja tilausten rajoittaminen: Korjaavien toimenpiteiden vaatimisen lisäksi [hankintayksikkö] voi rajoittaa Toimittajan oikeutta osallistua Asiakkaiden kevennettyihin kilpailutuksiin ja/tai rajoittaa Asiakkaiden tilauksia Toimittajalta tämän puitesopimuksen sisällä siihen saakka, kunnes Toimittaja on korjannut kohdassa 1. tarkoitettua vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteen rikkomuksen tai on ilmeistä, että rikkomus on lakannut.

Sopimuksen päättäminen: [hankintayksiköllä] on oikeus irtisanoa puitesopimus päättymään välittömästi kokonaan tai osittain jos Toimittaja ei suorita edellä tarkoitettuja korjaavia toimenpiteitä ja edellä tarkoitettua hyvitysmaksua on kertynyt enimmäismäärä. Asiakkaalla on oikeus irtisanoa asiakaskohtainen sopimus päättymään välittömästi kokonaan tai osittain, jos sen piiriin kuuluvien laitteiden tuotannossa on rikottu kohdassa 1. tarkoitettuja vastuullisuuden vähimmäisvelvoitteita eikä Toimittaja ole suorittanut edellä tarkoitettuja korjaavia toimenpiteitä.

EDELLÄKÄVIJÄTASO

Hankinnoilla työllistäminen:

Esimerkki sopimusehdosta:

Palveluntuottaja sitoutuu osana hankintasopimusta työllistämään vähintään [XX] kuukaudeksi [XX määrä] heikossa työmarkkina-asemassa olevaa henkilöä. Työllistettävä henkilö voi sijoittua mihin tahansa tehtävään

LUONNOS KOMMENTEILLE/21.10.2019

palveluntuottajan tai sopimuksessa mainitun alihankkijan palvelukseen. Toimittaja raportoi työllistämisestä osana sopimuksen seurantaa.

Huom: Heikossa työmarkkina-asemassa olevat henkilöt esimerkiksi: pitkäaikaistyöttömät, osatyökykyiset, maahanmuuttajat, nuoret. Ehtoa voi soveltaa myös esimerkiksi: oppisopimustyöllistämiseen, työkokeiluun, työharjoitteluun tai työssäoppimiseen.

Tarkempia esimerkkejä hankinnoilla työllistämisen mallin käyttöönotosta: [Hanki ja työllistä!](#)
[Itseopiskelumateriaali julkisilla hankinnoilla työllistämiseen. \(2019\)](#)

LUONNOS KOMMENTEILLE/21.10.2019

	Aine	CAS-numero
1	Bis(2-etyyliheksyyli)ftalaatti (DEHP)	117-81-7
2	Bis(2-metoksietyyli)ftalaatti; Di(2-metoksietyyli)ftalaatti (BMEP; DMEP)	117-82-8
3	Dipentyyliftalaatti (DPP)	131-18-0
4	Di-isopentyyliftalaatti (DIPP)	605-50-5
5	1,2-bentseenidikarboksylihapon di-(C7-11)-alkyyliesterit, haarautuneet ja suoraketjuiset (DHNUP)	68515-42-4
6	Di-C6-8-haarautuneet alkyyliftalaatit (DIHP)	71888-89-6
7	N-pentyyli-isopentyyliftalaatti	776297-69-9
8	Di-isobutyliftalaatti (DIBP)	84-69-5
9	Dibutyliftalaatti (DBP)	84-74-2
10	Diheksyyliftalaatti (DnHP)	84-75-3
11	1,2-bentseenidikarboksylihapon dipentyyliesterit, haarautuneet ja suoraketjuiset	84777-06-0
12	Butyylibentsyyliftalaatti (BBP)	85-68-7
13	1,2-bentseenidikarboksylihapon diheksyyliesterit, haarautuneet ja suoraketjuiset	68515-50-4
14	Heptyylioktyylidekyyliftalaatti	68515-51-5
15	1,2-bentseenidikarboksylihappo, di-C6-10-alkyyleiesterit tai sekoitus dekyyli-, heksyyli- ja oktyyliidistereitä	68648-93-1
16	Di-isononyliftalaatti (DINP)	28553-12-0 ja 68515-48-0
17	Di-isodekyyliftalaatti (DIDP)	26761-40-0 ja 68515-49-1
18	Di-n-oktyyliftalaatti (DNOP)	117-84-0